

Postboks 9390 Grønland
0135 Oslo

Besøksadresse:
Schweigaardsgate 34 A
www.nationen.no

Sentralbord:
Telefon: 21 31 00 00
Fax: 21 31 00 90
Redaksjonen etter kl. 16.00:
21 31 00 25

Sjefredaktør/daglig leder:
Tove Lie
Direktenummer: 21 31 00 40
tove.lie@nationen.no

Magasin- og kulturredaktør:
Britt Sofie Hestvik
Direktenummer: 21 31 00 65
britt.hestvik@nationen.no

Politisk redaktør:
Erling Kjekstad
Direktenummer: 21 31 00 20
erling.kjekstad@nationen.no

Nyhetsredaktør:
Sveinung Engeland
Direktenummer: 21 31 00 35
sveinung.engeland@nationen.no

Samfunnsredaktør:
Pernille Huseby
Direktenummer: 21 31 00 45
pernille.huseby@nationen.no

Administrativ redaktør:
Carl Hamre
Direktenummer: 21 31 00 16
carl.hamre@nationen.no

Trøndelagskontoret:
Hans Bårdsgård
Mobiltelefon: 911 98 998
hans.baardsgaard@nationen.no

Debattredaksjonen:
Mona Askerød
Direktenummer: 21 31 00 31
mona.askerod@nationen.no

Abonnement og distribusjon:
Hverdager fra kl. 08.00 til 15.00
Tlf: 800 80 199
Fax: 21 31 00 92
abonnement@nationen.no

Annonser
Direktenummer: 21 31 44 44
annonser@nationen.no

Rubrikkannonser:
Hverdager fra kl.
08.00 til 16.00
Tlf: 61 35 98 29
Tlf: 61 35 98 30
Fax: 61 35 98 40
annonser@nationen.no

Nationen arbeider etter Vær
varsom-plaktens regler for god
presseskikk. Den som mener
seg rammet av urettmessig
avisomtale bes ta kontakt med
redaksjonen. Pressens Faglige
utvalg (PFU) er klageorgan som
behandler klager mot pressen
i presseetiske spørsmål. PFU
holder til i Oslo, tlf: 22 40 50 40.
Epost: pfu@presse.no

DAGENS GJEST

Ein fiskehøl og dronning Viktoria

Det kalde smeltevatnet er verken grønt eller blått, anna enn det liknar gin på fargen. Ein må kunne sjå fisken same kvar den står i elva, heilt perfekt for «sight fishing» etter brunaure, det edlaste av alt sportsfiske - det som har gjort New Zealand til Mekka for sportsfiskarar verda over. Det er berre ein hake ved det heile, «Private Property». Den som vil nå hølen må hente løyve frå bonden for å kome seg dit.

Bonden var omkrinsa av ei seks sju bikkjer då han kom imot meg i det eg svinga inn porten. Han er venleg, men bestemt når han kommanderer bikkjene opp på lasteplanet på Pickup'en. Berre eg går roleg og oppfører meg fint er det greitt seier bonden før han spør kvar eg kjem frå.

– Har du kome heile denne vegen etter brunauren», spør han då eg fortel han at eg kjem frå Noreg.

Heldigvis kan eg svare nei på det og fortel han at eg er her for å lære litt om tilhøva her i motsetnad til heime.

– Kva kan du seie så langt då? spør han.

Eg fortel han om allemannsretten og grunneigarkortet for å få fiske. Han tek opp tobakken og ser på meg med smale auge. Sjølve røyken rullar han med berre eine handa, den andre stryk han over skjeggstubbar så stive at det høyrer ut som sandpapir.

– Fortel du meg at bonden ikkje eig jorda, men at han eig fisken i elva? spør bonden.

– Nei, han eig jorda, seier eg, han eig eigentleg ikkje fisken,

men elva og på den måten retten til å fiske.

– Har du høyrte om The Queen's Chain? spør han, og gir meg ikkje høve til å svare før han held fram.

– Kiwiar ser ut til å tru at det alltid har vore ei automatisk Queen's Chain langs med alle elvane og innsjøane og endatil langs strendene i New Zealand. Men slik er det faktisk ikkje. Det finst ingenting i lovverket her som omtalar «The Queen's Chain». hevdar bonden og tender røyken.

– Eg kan faktisk ta betaling for at du står på min grunn å fiskar slik dei norske bøndene gjer, i tillegg kan eg ta betaling for at du kryssar min private grunn.

Smilet avslører at det nok er meint som ein spøk, men hadde han kravd nokre dollar for det hadde eg vore villig til å strekt meg eit godt stykkje for å få fiske i den elvestrekninga.

– Lykke til, seier han og inviterar til å avslutte samtala.

Ved elva vert eg ståande å tenkje, ukonsentrert som eg er missar eg to gongar på tilslaget. Til sist er eg overlaten til blindfiske i straumen resten av dagen. Det heile starta i 1840 då dronning Viktoria gav Guvernør Hobson fyljande instruks: «It is our will and pleasure, and we do strictly require and enjoin you, that you do not on any account, or on any pretence whatsoever, grant, convey or demise to any person or persons any of the land so specified as fit to be reserved as aforesaid, nor permit or suffer any private person or for any private purpose».

Å i iverksette dronningas instruks var vanskelegare gjort enn sagt. Ikkje var det utarbeidd nokon sameint standard og ikkje var det nok tenestefolk til å rekke over alt arbeidet. Det meste av elvebreiddene vart aldri sikra for ålmenta. I ettertid har staten prøvd å legge ulike sett av reguleringar på elve-

breddene. Noko som har resultert i at bøndene har sett på desse områda med stadig mindre interesse. Den reduserte interessa har opna for at «Directorate of Conservation» har møtt lite motstand når dei har søkt å ta opp att Viktorias instruksar ved å gi desse områda ulike vernestatusar.

Frangleis er nær helvta av elvestrekningane gjennom privat land utanfor ordningane. Tilgangen er avhengig av grunneigars velvilje, men kor lenge vil velviljen vare? New Zealand er kjent som beste sportsfiske destinasjon i verda og fisketurisme veks stort. Bøndene er i ferd med å sjå seg leie på at inntektene går til gjestande amerikanske fiskeguidar, utan at det gir ei krone tilbake til verken bonden eller bygdesamfunna.

Bjørn Egil Flø er forskar ved Norsk senter for bygdeforskning og studerer for tida det rurale New Zealand.

IKKJE LETT: Den som vil nå hølen må hente løyve frå bonden for å kome seg dit, skriv Bjørn Egil Flø om høva på New Zealand.
FOTO: SIRI JUELL RASMUSSEN

REPLIKK

Flere debattinnlegg finner du på side 30

Finnmarksloven = samisk først

■ Ifølge NRK Finnmark protesterer nå blant annet Hammerfest kommune på at Sametingets forslag til regler for endret bruk av utmark setter samiske interesser først. Men denne kommunen gikk jo inn for Finnmarksloven. Kan ikke flertallet i dette kommunestyret analysere en tekst? For den som leser loven med et våkent sinn, vil garantert forstå at lovens ånd setter samiske interesser først.

Denne ånden bankes også fast allerede i § 1, som er lovens formålsparagraf: «Lovens formål er å legge til rette for at naturressurser i Finnmark fylke forvaltes

på en balansert og bærekraftig måte til beste for innbyggerne i fylket og særlig som grunnlag for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv».

Finnmarksloven har tildelt Sametinget retten til å lage retningslinjer for endret bruk av utmark. Når Sametinget setter samiske interesser først, så gjør de faktisk ikke annet enn det loven påbyr. Hadde de gjort noe annet, ville de faktisk vært lovbrøtere.

Når Sametingspresidenten uttaler seg slik hun gjør i denne saken, har hun loven på sin side.

Man skal være klar over at på alle områder hvor loven gjelder, så innebærer den at der hvor interesser til samer og angivelige samer, kommer i konflikt med interessene til andre innbyggere i Finnmark, så påbyr loven at samiske interesser skal tillegges større vekt enn motpartens interesser. Dette innebærer igjen at motparten til samer, etter all sannsynlighet vil tape slike interessekonflikter. Hver gang dette skjer, vil forbitrelsen mot loven - og i verste fall - også mot samer, øke.

Jarl Hellesvik

Frp vil selge NRK stykkevis og delt. På nationen.no har vi spurt leserne om NRK bør privatiseres. Her er svarene:

Ja:
28%

Nei:
68%

Vet ikke:
4%

Totalt antall stemmer: 190

Hver dag finner du avstemninger og meningsmålinger om aktuelle temaer på nationen.no. Klikk deg inn og stem!